

ХІРУРГІЯ ДИТЯЧОГО ВІКУ

PAEDIATRIC SURGERY. UKRAINE ^{2 (63)} 2019

Передплатний індекс 60162

**Події: вперше в Україні
навчальний курс
під егідою EUPSA** стор. 6

**Торакальна
хірургія** стор. 10

**Абдомінальна
хірургія** стор. 23

Ортопедія стор. 57

Огляди стор. 67

Клінічний випадок стор. 92

Анонс
18-19 жовтня 2019 року
м. Київ

**Науково-практична
конференція
з міжнародною участю
«Інноваційні технології
в хірургії та анестезіології
і інтенсивній терапії
дитячого віку»** стор. 115

До уваги авторів
Алгоритм
реєстрації індексу
вченого
ORCID стор. 102

**Зміни
в оформленні
списку
літератури** стор. 108

15-16 Листопада 2019

Україна, Київ • Chamber Plaza • вул. Велика Житомирська, 33

NOVEMBER 15-16, 2019

Ukraine, Kyiv • Chamber Plaza • 33, Velyka Zhytomyrska Str.

2nd International Congress
RATIONAL USE OF ANTIBIOTICS

ANTIBIOTIC

RESISTANCE

II Міжнародний Конгрес
РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ АНТИБІОТИКІВ

ОРГАНІЗАТОРИ
ORGANIZERS

МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

ГО «УАДВА»
Українська асоціація за доцільне
використання антибіотиків

СХВАЛЕНО
APPROVED BY

ESCMID
EUROPEAN SOCIETY
OF CLINICAL MICROBIOLOGY
AND INFECTIOUS DISEASES

ОРГАНІЗАТОРИ СМЕ
CME ORGANIZERS

siyemí

Група компаній
ME
МедЕксперт

antibiotic-congress.com

Читайте нас на сайті: <http://med-expert.com.ua>

НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ДИТЯЧИХ ХІРУРГІВ
ТОВ «ГРУПА КОМПАНІЙ «МЕД ЕКСПЕРТ»

ХІРУРГІЯ ДИТЯЧОГО ВІКУ

науково-практичний спеціалізований журнал

ХИРУРГИЯ ДЕТСКОГО ВОЗРАСТА

научно-практический специализированный журнал

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Котенко О.Г., доктор мед. наук, заступник директора
ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології
імені О.О. Шалімова НАМН України» (Київ, Україна)

ШЕФ-РЕДАКТОР

Толстанов О.К., доктор мед. наук, професор, проректор з навчально-педагогічної роботи НМАПО імені П.Л. Шупика (Київ, Україна)

Русак П.С., доктор мед. наук, професор кафедри дитячої хірургії
НМАПО імені П.Л. Шупика, завідувач хірургічним відділенням
№1 Житомирської обласної дитячої клінічної лікарні (Житомир, Україна)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Аверін В.І. (Мінськ, Білорусь)
АльДжахдалі А. (Альхобар, Саудівська Аравія)
Бабуч С.І. (Кишинів, Молдова)
Боднар О.Б. (Чернівці, Україна)
Вдовиченко Ю.П. (Київ, Україна)
Веселий С.В. (Лиман, Україна)
Вороненко Ю.В. (Київ, Україна)
Горбатюк О.М. (Київ, Україна)
Гудумак Є.М. (Кишинів, Молдова)
Данилов О.А. (Київ, Україна)
Дігтяр В.А. (Дніпро, Україна)
Дубровін О.Г. (Київ, Україна)
Ємець І.М. (Київ, Україна)
Запорожан С.Й. (Тернопіль, Україна)
Йокіч Р. (Новий Сад, Сербія)
Калічинський П. (Варшава, Польща)
Капуллер В. (Єрусалим, Ізраїль)
Ковальчук В.І. (Гродно, Білорусь)
Козинець Г.П. (Київ, Україна)
Коноплицький В.С. (Вінниця, Україна)
Косаковський А.Л. (Київ, Україна)
Кривченя Д.Ю. (Київ, Україна)
Ксьонз І.В. (Полтава, Україна)
Левицький А.Ф. (Київ, Україна)
Ліма М. (Болонья, Італія)
Лопез М. (Барселона, Іспанія)

Лосев О.О. (Одеса, Україна)
Мюнтер Х. (Лондон, Великобританія)
Наконечний А.Й. (Львів, Україна)
Патковський Д. (Вроцлав, Польща)
Пашенко Ю.В. (Харків, Україна)
Переяслов А.А. (Львів, Україна)
Петербургський В.Ф. (Київ, Україна)
Петерсонс А. (Рига, Латвія)
Погорілий В.В. (Вінниця, Україна)
Притула В.П. (Київ, Україна)
Ротенберг С. (Денвер, США)
Руденко Н.М. (Київ, Україна)
Слепов О.К. (Київ, Україна)
Сокур П.П. (Київ, Україна)
Спахі О.В. (Запоріжжя, Україна)
Текгюл С. (Анкара, Туреччина)
Усенко О.Ю. (Київ, Україна)
Фархат В. (Торонто, Канада)
Фофанов О.Д. (Івано-Франківськ, Україна)
Храпач В.В. (Київ, Україна)
Чаудерна П. (Гданськ, Польща)
Ченг В. (Пекін, Китай)
Черіан А. (Лондон, Великобританія)
Юркевич Б. (Варшава, Польща)

НАУКОВІ КОНСУЛЬТАНТИ

Боднар Б.М. (Чернівці, Україна)
Давиденко В.Б. (Харків, Україна)
Кукуруза Ю.П. (Вінниця, Україна)
Лазорішенець В.В. (Київ, Україна)
Макаров А.В. (Київ, Україна)

Момотов А.О. (Київ, Україна) –
координатор групи
Ніколаєва Н.Г. (Одеса, Україна)
Сушко В.І. (Дніпро, Україна)
Аверін В.І. (Мінськ, Білорусь)

СЕКРЕТАРІАТ

Шевчук Д.В. (Житомир, Україна) –
відповідальний секретар
Горелік В.В. (Київ, Україна)
Доманський О.Б. (Київ, Україна)
Мельниченко М.Г. (Одеса, Україна)

Пономаренко О.П. (Київ, Україна)
Рибальченко В.Ф. (Київ, Україна)
Талько М.О. (Київ, Україна)
Чаварга М.І. (Ужгород, Україна)
Чеканов Д.Ю. (Миколаїв, Україна)

Видавець ТОВ «Група компаній «Мед Експерт»

Свідоцтво про державну реєстрацію ЗМІ
КВ № 22500-12400ПР від 13.01.2017 р.
Видається з 2003 р.
Періодичність виходу — 4 рази на рік

Наказом МОН України №612 від 07.05.2019 р.
журнал «Хірургія дитячого віку» включено
до Переліку наукових фахових видань України,
категорія Б, в яких можуть публікуватися
результати дисертаційних робіт на здобуття
наукових фахових ступенів доктора і кандидата наук

Затверджено Вченою радою Національної
медичної академії післядипломної освіти
імені П.Л. Шупика Протокол №6 від 12.06.2019 р.
Підписано до друку 27.06.2019 р

Журнал «Хірургія дитячого віку» реферується
Інститутом проблем реєстрації інформації
НАН України

Адреса для листування:
ТОВ «Група компаній Мед Експерт»,
«Хірургія дитячого віку»,
а/с 80, м. Київ-211, Україна, 04211
Тел./факс: +38 044 498-08-80
E-mail: pediatric.surgery.ukraine@gmail.com;
pediatr@med-expert.com.ua
<http://med-expert.com.ua/>

Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 16. Обл.-вид. арк. 13,95.
Загальний наклад 1 000 прим.
Зам. № 28.06/01 від 28.06.2019 р.
Надруковано з готових фотоформ у типографії
«Аврора-принт»,
м. Київ, вул. Причальна, 5, тел. +38 (044) 550-52-44
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
А00 № 777897 від 06.07.2009 р.

Всі статті рецензовані. Повний або частковий
передрук або тиражування у будь-який спосіб
матеріалів, опублікованих у цьому виданні,
допускається лише за письмовим дозволом
редакції. Відповідальність за зміст рекламних
матеріалів несе рекламодавець.
Журнал «Хірургія дитячого віку» включений
у наукометричні, реферативні та пошукові
бази даних: PИNЦ, Science index (eLIBRARY.
RU), Google Scholar, CrossRef, Index Coperni-
cus International, Джерело. Статтям журналу
присвоюється DOI.

Увага! Здійснити передплату видання «Хірургія
дитячого віку» можна у будь-якому поштовому
відділенні України
Передплатний індекс 60162

© Національна медична академія
післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, 2019
© Всеукраїнська асоціація дитячих хірургів, 2019
© ТОВ «Група компаній «Мед Експерт», 2019
Київ 2019

SHUPYK NATIONAL MEDICAL ACADEMY OF POSTGRADUATE EDUCATION
UKRAINIAN ASSOCIATION PAEDIATRICS SURGERY
GROUP OF COMPANIES MED EXPERT, LLC

PAEDIATRIC SURGERY. UKRAIN

Scientific and Practical Journal

EDITOR-IN-CHIEF

Kotenko O.G., Doctor of Medical Sciences, Deputy Director SI Shalimov
National Institute of Surgery and Transplantology NAMS of Ukraine, (Kyiv, Ukraine)

CHIEF EDITOR

Tolstano O.K., Doctor of Medical Sciences, Professor, First Deputy Rector, of
the Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education (Kyiv, Ukraine)

Rusak P.S., Doctor of Medical Sciences, Professor of Pediatric Surgery
Department Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education;
Head of Department pediatric surgery of Zhytomyr Regional Children's
Clinical Hospital (Zhytomyr, Ukraine)

EDITORIAL BOARD

Averin V.I. (Minsk, Belarus)

AlJahdali A. (Alkhobar, Saudi Arabia)

Babuci S. (Kishinev, Moldova)

Bodnar O.B. (Chernivtsi, Ukraine)

Vdovichenko Yu.P. (Kyiv, Ukraine)

Veseliy S.V. (Liman, Ukraine)

Voronenko Yu.V. (Kyiv, Ukraine)

Gorbatyuk O.M. (Kyiv, Ukraine)

Gudumak E.M. (Chisinau, Moldova)

Danylov O.A. (Kyiv, Ukraine)

Digtyar V.A. (Dnipro, Ukraine)

Dubrovyn O.G. (Kyiv, Ukraine)

Emetc I.M. (Kyiv, Ukraine)

Zaporozhan S.Y. (Ternopil, Ukraine)

Jokic R. (Novi Sad, Serbia)

Kaliciński P. (Warsaw, Poland)

Kapuller V. (Jerusalem, Israel)

Kovalchuk B.I. (Grodno, Belarus)

Kozinets G.P. (Kyiv, Ukraine)

Konopliitskiy B.S. (Vinnytsia, Ukraine)

Kosakovskiy A.L. (Kyiv, Ukraine)

Krivchenya D.Yu. (Kyiv, Ukraine)

Ksyonz I.V. (Poltava, Ukraine)

Kutcenok Ya.B. (Kyiv, Ukraine)

Levitckiy A.F. (Kyiv, Ukraine)

Lima M. (Bologna, Italy)

Lopez M. (Barcelona, Spain)

Losev O.O. (Odesa, Ukraine)

Munther H. (London, Great Britain)

Nakonechnyi A.Y. (Lviv, Ukraine)

Patkowski D. (Wroclaw, Poland)

Paschenko Yu.V. (Kharkiv, Ukraine)

Pereyaslov A.A. (Lviv, Ukraine)

Peterburgskiy V.F. (Kyiv, Ukraine)

Petersons A. (Riga, Latvia)

Pogoriliy V.V. (Vinnytsia, Ukraine)

Pritula V.P. (Kyiv, Ukraine)

Rothenberg S. (Denver, USA)

Rudenko N.M. (Kyiv, Ukraine)

Sliepov O.K. (Kyiv, Ukraine)

Sokur P.P. (Kyiv, Ukraine)

Spahy O.V. (Zaporizhzhia, Ukraine)

Tekgul S. (Ankara, Turkey)

Usenko O.Yu. (Kyiv, Ukraine)

Farhat W. (Toronto, Canada)

Fofanov O.D. (Ivano-Frankivsk,
Ukraine)

Hrapach V.V. (Kyiv, Ukraine)

Czauderna P. (Gdansk, Poland)

Cheng W. (Beijing, China)

Cherian A. (London, Great Britain)

Jurkiewicz B. (Warsaw, Poland)

SCIENTIFIC ADVISERS

Bodnar B.M. (Chernivtsy, Ukraine)

Davidenko V.B. (Kharkiv, Ukraine)

Kukuruza Yu.P. (Vinnitca, Ukraine)

Lazorishenets V.V. (Kyiv, Ukraine)

Makarov A.V. (Kyiv, Ukraine)

Momotov A.O. (Kyiv, Ukraine) –
coordinator

Nikolaeva N.G. (Odesa, Ukraine)

Sushko V.I. (Dnipro, Ukraine)

SECRETARIAT

Shevchuk D.V. (Zhytomyr, Ukraine) –
Executive Secretary

Gorelyk V.V. (Kyiv, Ukraine)

Domanskiy O.B. (Kyiv, Ukraine)

Melnichenko M.G. (Odesa, Ukraine)

Ponomarenko O.P. (Kyiv, Ukraine)

Rybalchenko V.F. (Kyiv, Ukraine)

Tal'ko M.O. (Kyiv, Ukraine)

Chavarga M.I. (Uzhgorod, Ukraine)

Chekanov D.Yu. (Mikolauiv, Ukraine)

Publisher - Group of companies MedExpert, LLC

Certificate of registration of KB No. 22500-12400IIP
of 13.01.2017

Published since 2003 p.

Periodicity - 4 times a year

By the order of the Ministry of Education and Science
of Ukraine No. 612 from May 7, 2019, the journal
«Paediatric Surgery. Ukraine» was included in the List
of specialized scientific editions of Ukraine in the field
of medical sciences, **category B**

Recommended by the Shupyk National Medical
Academy of Postgraduate Education, Protocol No.6
from 12.06.2019

Signed for publication 27.06.2019

The journal «Paediatric Surgery. Ukraine» abstracted
by the Institute of Information Recording Problems
of Ukraine

Mailing address:

Group of Companies Med Expert, LLC,

«Paediatric Surgery. Ukraine»,

p/b 80, Kyiv, 04211, Ukraine,

Tel./fax: +38 044 498-08-80

E-mail: pedsurgery.ukraine@gmail.com;

pediatr@med-expert.com.ua;

<http://med-expert.com.ua>

Format 60x90/8. Offset paper.

Conventional printed sheet. 13,95.

Total circulation is 1 000 copies.

Ord. No.28.06/01 from 28.06.2019

Printed in the «Aurora-print» printing house,

5, Prichal'naya Str., Kyiv, tel. (044) 550-52-44

Certificate A00 No. 777897 from 06.07.2009 y.

All articles reviewed. Total or partial copy of materials
published in this publication at any way is available
only by the letter of permission of the journal staff.
Advertiser is responsible for the content of advertising
materials.

Journal «Paediatric Surgery. Ukraine» is included in
the scientometric, abstract and search databases: **RICR**,
Science index (eLIBRARY.RU), **Google Scholar**,
CrossRef, **Index Copernicus International**, **Djerele**.

Attention! Subscribe to the journal «Paediatric Sur-
gery. Ukraine» you can at every post offices of Ukraine
Subscription index **60162**

© Shupyk National Medical Academy
of Postgraduate Education, 2019

© Ukrainian Association Paediatric Surgery, 2019

© Group of Companies MedExpert, LLC, 2019

Kyiv 2019